

förklaringen är den, att evangeliet först lästes i Laudes». Vilken förklaring jag lämnat lämnas läsaren i okunnighet om. Det är alltså omöjligt för honom att bilda sig en mening om vilken av förklaringarna som kunna anses rimligast därest han icke har min bok tillgänglig. Detta slag av argumentation verkar icke förtröendeingivande.

I övrigt är Franséns framställning och hans ståndpunkter redan flerstädes föråldrad. Jämför hans uttalanden om Laurentius Andreaes och Olavus Petri översättarskap av NT 1526 med E. Noréens ovan citerade. Jämför också hans framställning om den slutliga tyska förlagan till 1541 års bibel med Lindbloms forskningsresultat. I sin kritik av undertecknads undersökningar har Fransén upptagit anmärkningar, som först framstälts av Sv. Kjölnerström, utan att detta beaktats eller antytts av förf. I vissa fall har han okritiskt upptagit dem, exempelvis anmärkningen mot översättningen av ordet »remittere» i ett omdiskuterat brev av Brasks hand (s. 102). En ingående undersökning av Brasks språkbruk visar att han nästan undantagslöst använder ordet i betydelsen »återsända».

A. Adell.

Laurentius Petri Sällskapet.

L P S

Såsom meddelades i sista numret av Tidskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv 1941, utsändes under november månad förra året ett upprop om bildande av ett sällskap benämnt Laurentius Petri Sällskap för att sammanföra dem som hysa intresse för tidebönen i dess återuppväckta evangeliska gestalt. Uppropet utsändes till landets pastorsämbeten och organister. Anmälningar om medlemskap inflöto under förra årets två sista måna-

der från drygt ett 80-tal personer, präster, organister, lärare och lärarinnor samt andra lekmän. Då den utsatta medlemsavgiften var förhållandevis hög och tidsläget är föga gynnsamt för värvande av medlemmar till nya sällskap måste resultatet betraktas såsom synnerligen gynnsamt. Självfallet skulle initiativtagarna glädja sig över ytterligare ökad medlemssiffra. Anmälningssavgiften kan insändas till kyrkoherde K. Peters, Söndrum, Halmstad, postgiro 17 13 72.

Sällskapets litterära verksamhet.

Till de anmälda medlemmarna har utsänts det första häftet i sällskapets urkundsserie: *Musikhandskrifter från Högs och Bjuråkers kyrkor*, utgivna av A. Adell. Därmed publiceras ett dokument som för den kyrkomusikaliska forskningen har den största betydelse därför att det dels belyser den svenska reformations-tidens kyrkomusikaliska praxis, dels är att beteckna såsom grundläggande för den svenska kyrkomusikaliska linjen i fråga om mässans liturgiska sång.

I bokhandeln föreligger det första häftet i den populära skriftserien. Det har till författare kyrkoherde K. Peters och bär titeln: *Tidegård*. Det instruktiva häftet meddelar en sammanfattning av tidegårdens historia och uppbyggnad. Det utgör en lämplig propagandaskrift.

Kyrkodagar.

Också sällskapets praktiska verksamhet har inletts. Kyrkodagar för tidebön ha hållits inom olika stift. De ha varit av vitt skilda typer efter de olika förhållandena på skilda orter.

De första kyrkodagarna hölls i Söderköping omkring domsöndagen. På grund av otjänlig tid och sjukdom blev deltagarantalet begränsat. Dessa dagar hade annonserats såsom avsedda för tidebörens ansvariga ledare bland präster, organister, lärare och ungdomsledare och skulle meddela instruktion i vad tidebönen är, huru den anordnas och bör utföras. Instruktionen tog denna gång främst sikte på att införa deltagarna i de religiösa värdena i tidebörens texter. De musikaliska övningarna omfattade endast de enkla formerna av den gregorianska sången. Completoriet sjöngs dock av samtliga deltagare i kyrkans nyrestaurerade sakristia. Ett samtal över ämnet: Vad vänta vi av tidebönen, inleddes av lekfolk: fru Malin Adell talade om tidegården i hemmet och bland barnen och fröken Märta Pålsson, Linköping om Vad tidebönen ger den enskilde.

Om kyrkodagen i Växjö meddelas:

»Det nybildade Laurentius Petri Sällskapet har anordnat en

kyrkodag för tidebön i Växjö den 8—9 februari. Kyrkdagen, som samlat ett ganska stort antal deltagare, begynte på Kyndelsmässodagens eftermiddag med en föreläsning av kyrkoh. teol. lic. K. Peters, som talade om tidegårdens text och ton på ett pedagogiskt klart sätt och gav en kortfattad översikt av tidegårdens historia och praktiska utformning. Efter aftonsång i domkyrkan och praktiska övningar under ledning av domkyrkoorganist Arnér och stiftsadjunkt Edwall, avslutades dagen med completorium, som sjöngs i domkyrkans kor. Före gudstjänsten utförde domkyrkoorganisten trenne orgelkoraler.

Måndagen den 9 februari inleddes med läst tidebön, varefter komminister O. Hartman, Nässjö, höll ett föredrag om ämnet Att bedja Guds ord. Tal. påvisade att Guds ord självt innehåller böner, som äro avsedda att bedjas. Tidegården består nästan helt och hållet av bibeltexter. Att bedja tidebön är att bedja Guds ord — en biblisk och evangelisk böneform. För den enskilde bedjaren är en sådan böneform en hjälp och ett evangelium. För kyrkan i dess helhet erbjuder en sådan böneform ett betydelsefullt gemenskapsbildande moment. — Kyrkoherde J. Redin, Långasjö, talade därefter om Tidebönen och församlingsliv, och framhöll att tidebönen till sitt väsen är en församlingsgudstjänst, även om den under kyrkans historia icke alltid praktiskt utformats så. För det levande kyrkolivet av i dag erbjuder tidegården en god hjälp vid t. ex. helgsmålsböner, andaktsstunder av olika slag, under konfirmationsundervisningen, vid husandakten och skolans morgonböner. Kyrkodagarna, som skänkte god instruktion och inlevelse i tidebörens väsen, avslutades med laudes i domkyrkans kor. — P. E.»

Med stöd av Stockholms kyrkliga ungdomsråd och Stockholms KHG inbjöd pastor Evert Palmer kyrkodagar för tidebön i Stockholms Storkyrka den 21—22 februari. Dessa tidebönsdagar, som närmast vände sig till ungdomskretsarnas medlemmar hade karaktären av »stilla dagar» till gemensam uppbyggelse och andakt. Om desamma skrives:

»Kyrkodagar för Tidebön voro anordnade i Stockholms Storkyrka den 21 och 22 februari 1942, med 100 deltagare. Härvid firades en verklig kyrklig storhelg. Man var tillsammans från lördag middag till söndag kväll, mestadels i helgedomen samt däremellan till föredrag och övningar i Storkyrkans församlingssal. Två föredrag höllos, om »Evangelisk Tidegård» av kyrkoadjunkt Evert Palmer, samt om »Vårt andaktsliv» av kyrkoadjunkt Lars Lindhagen. Av söndagens tideböner kommo alla till användning utom Primen, och dessutom firades fullständig Mässa med nattvard tillsammans med storkyrkoförsamlingen. På söndagkvällen var samtal anordnat, varvid flera ungdomar avlade vittnesbörd om Tidegårdens och det liturgiska livets betydelse för dem personligen. Denna stund torde ha gjort starkt intryck på många — det var nästan en fläkt av väckelsens vindar!

I sin helhet var denna korta Tidebönshretreat — om man får använda detta uttryck — oförgätlig. Det liturgiska livet har säkert fått många nya vänner här i Stockholm med omnejd, och vi ha de största förhoppningar om framtiden.

—dh—.

Det vill alltså synas som om de av sällskapet lancerade kyrkodagarna för tidebön i olika form kan bli en värdefull tillgång i församlings- och andaktslivet.

Den till påsken planerade kyrkhelgen måste inställas, enär ledare, pastor A. Uddling, inkallats till militärtjänstgöring.

Ledaredagar.

De ledaredagar, som sällskapet planlagt till Söderköping i januari, ha på grund av vanskligheter, som hängt samman med kyrkorummets uppvärmning, framflyttats till 7-9 april. Dessa dagar äro avsedda att sammanföra sällskapets medlemmar och andra personer, som vilja bistå sällskapet i dess arbete för tidebönens fortsatta utveckling. Dagarna vilja meddela ökad förståelse för och klarhet över tidebönens väsen och mål samt bereda tillfälle till dess utövande. Programmet har följande utseende:

Samling sker på kvällen den 6 eller morgonen den 7 april. Dagordningen inledes med läst eller sjungen tidebön kl. 8,30. Efter frukost kl. 9. övas psalmodiering under kyrkoherde Adells ledning mellan kl. 10—12, ev. firas på torsdagen mässa enligt 1541 års ordning. Efter lunchrast fortsätta övningar av kyrkmässans tidegård under ledning av musikdirektör Ragnar Blennow, Åstorp, och avslutas kl. 5 med vesper, med kort predikan av komminister O. Hartman, kyrkoadjunkt Sven Åke Rosenberg, Osby, (ev.) och kyrkoadjunkt G. A. Danell, Vargön. Efter middagen följer samkväm med samtal. En afton talas kring ämnet: I vilken riktning önska vi tidegårdens utveckling? (inledare: kyrkoherde K. Peters, komministrarna Bo Giertz och O. Hartman.) En annan dag om önskemål rörande Laurentius Petri Sällskapets arbetsplan, varvid erfarenheter från kyrkodagarna meddelas och planerna för sommaringet för ungdom, koralveckor och studiekonvent avhandlas. Tillfälle beredes även deltagarna att framföra önskemål rörande planerad ny upplaga av Svensk tidegård.

Den 8 april anordnas i stället för samtal ett offentligt möte, varvid komministrarna O. Hartman och B. Giertz tala och completoriet för söndagen övas. Dagarna avslutas med completorium i kyrkan.

Mat och logi anordnas å Stadshotellet. Pris för tre mål mat och logi inklusive dricks: 10 kr. för dygn. Meddelande om deltagande i ledaredagarna göres senast den 30 mars till pastorsämbetet i Söderköping.